

Muut rikosprosessin sujuvoittamistoimet (vaihe 1)

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi esitutkintalain, oikeudenkäynnistä rikosasioissa annetun lain ja oikeudenkäymiskaaren 11 luvun 3 b §:n muuttamisesta (HE 188/2025 vp)

Oikeusturva perusoikeutena (PL 21 §)

- Kysymys on viime kädessä siitä, miten **käsittelyn julkisuus** sekä **oikeus tulla kuulluksi** suhteutetaan siihen, että asia tulisi käsitellä **ilman aiheetonta viivytystä**
- **Käsittelyn asianmukaisuus** → yksittäisen asian selvitetty tila ja rangaistusuhka eivät välttämättä edellytä pääkäsittelyä tai ainakaan vastaajan läsnäoloa
- Vastaajan suhtautuminen asiaan → oikeus olla myötävaikuttamatta

Kirjallinen menettely - reunaehdot

- Luopuminen julkisesta ja suullisesta käsittelystä sekä yleensä myös oikeudesta tulla kuulluksi
- Yksiselitteinen luopuminen voi tapahtua myös hiljaisesti, kunhan henkilö on voinut ymmärtää menettelynsä seuraukset eikä luopuminen ole vastoin painavaa julkista etua
- PeV edellyttänyt vuonna 2005 nimenomaista suostumusta, mutta kirjallisen menettelyn oikeusturvatakeita on tämän jälkeen kehitetty ja myös EIT-oikeuskäytäntö on kehittynyt (mm. Hermi-tuomio 2006)

Kirjallinen menettely - ehdotettu malli

- Rajautuisi edelleen yksinkertaisiin ja tunnustettuihin rikoksiin
- Aikomusta suostua tiedusteltaisiin edelleen esitutkinnassa
- Seuraamuskannanoton lisäksi haastehakemuksessa syyttäjän käsitys siitä, miksi asia soveltuu kirjalliseen menettelyyn
- Haasteessa selostettaisiin pääkäsittelypyynnön merkitystä
- Tuomioistuimella säilyisi viimesijainen kontrolli menettelytavasta
- Laillisen esteen varalta olisi oikeus uuteen käsittelyyn

Poissaolokäsittelyä koskevat ehdotukset

- Perustunut jo pitkään vastaajan passiivisuuteen käytännössä - ROL 8:12:n soveltaminen jäänyt erittäin vähäiseksi
- Poissaolokäsittely soveltuisi edelleen vain suhteellisen yksinkertaisiin asioihin, mutta ei edellyttäisi tunnustusta
- Uusina oikeusturvatakeina täsmällisempi seuraamuskannanotto, tieto esitettävästä todistelusta ja laillista estettä koskevan näyttötaakan poistaminen